

2021: Q2 CEO INDEX

35
ΧΡΟΝΙΑ
1986-2021

ΕΑΣΕ

ΕΤΑΙΡΙΑ ΑΝΩΤΑΤΩΝ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ASSOCIATION OF CHIEF EXECUTIVE OFFICERS

ἀρίστοις
ὁμίλει

Τριμηνιαίος Δείκτης Οικονομικού Κλίματος

Η έρευνα για την κατάρτιση του δείκτη πραγματοποιείται από την Εταιρεία Ανώτατων Στελεχών Επιχειρήσεων (**ΕΑΣΕ**), φορέα που εκφράζει και εκπροσωπεί το ανώτατο επαγγελματικό μάνατζμεντ στην Ελλάδα, με μέλη ανώτατα στελέχη των σημαντικότερων εταιρειών της χώρας, σε συνεργασία με την **ICAP**, ως τον μεγαλύτερο όμιλο παροχής υπηρεσιών προς επιχειρήσεις. Η έρευνα διεξάγεται κάθε τρίμηνο στα κορυφαία διευθυντικά στελέχη των μεγαλύτερων ελληνικών επιχειρήσεων με σκοπό την καταγραφή των εκτιμήσεων τους για την τρέχουσα οικονομική κατάσταση και τις προβλέψεις τους για το εγγύς μέλλον.

Μεθοδολογία

Η έρευνα διεξάγεται στους CEO (Διευθύνοντες Συμβούλους, Προέδρους, Γενικούς Διευθυντές) των 2.080 μεγαλύτερων ελληνικών επιχειρήσεων. Στον πληθυσμό αυτό προστίθενται τα μέλη της ΕΑΣΕ, έτσι ο πληθυσμός ανέρχεται σε 2.540. Το ερωτηματολόγιο περιλαμβάνει 12 ερωτήσεις, η συμπλήρωση και καταχώρηση του οποίου γίνεται ηλεκτρονικά μέσω ειδικής online survey πλατφόρμας. Οι 10 βασικές ερωτήσεις αφορούν την τρέχουσα κατάσταση της οικονομίας και τις μελλοντικές προσδοκίες, ενώ στους CEO απευθύνονται 2 επιπλέον ερωτήσεις που αφορούν σημαντικά θέματα γενικότερου οικονομικού ενδιαφέροντος κατά την περίοδο διεξαγωγής της έρευνας. Από το σύνολο των απαντήσεων στις 10 βασικές ερωτήσεις κατασκευάζεται ο γενικός δείκτης (ΕΑΣΕ/ICAP-CEO General Index). Από τις απαντήσεις που αφορούν μόνο στην τρέχουσα οικονομική κατάσταση κατασκευάζεται ο δείκτης τρέχουσας οικονομικής κατάστασης (ΕΑΣΕ/ICAP-CEO Current status Index), ενώ από τις απαντήσεις που σχετίζονται με τις μελλοντικές εκτιμήσεις κατασκευάζεται ο δείκτης προσδοκιών (ΕΑΣΕ/ICAP-CEO Expectation Index). Η μετατροπή των απαντήσεων σε δείκτη και στη συνέχεια σε χρονολογική σειρά πραγματοποιήθηκε με την χρήση της μεθόδου net-balances (διαφορές θετικών-αρνητικών απαντήσεων)¹. Όλοι οι δείκτες είναι τριμηνιαίοι με βάση το 4^ο τρίμηνο του 2008 που πραγματοποιήθηκε η πρώτη έρευνα. Η παρουσίαση των αποτελεσμάτων της έρευνας περιλαμβάνει επιπλέον την ποσοστιαία κατανομή των απαντήσεων ανά ερώτηση, ενώ γίνεται ανάλυση των απαντήσεων ανάλογα με το μέγεθος των επιχειρήσεων οι οποίες διακρίθηκαν σε τρία στρώματα με κριτήριο την απασχόληση (Μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις με απασχόληση που δεν υπερβαίνει τα 100 άτομα, μεγάλες επιχειρήσεις με 101-300 εργαζόμενους και πολύ μεγάλες επιχειρήσεις με 301 απασχολούμενους και άνω) και ανάλογα με τον τομέα δραστηριοποίησης όπου οι επιχειρήσεις διακρίθηκαν σε τρία στρώματα (αγροτικά προϊόντα-βιομηχανία-ενέργεια-κατασκευές, εμπόριο, υπηρεσίες). Το δείγμα ενημερώνεται σε κάθε έρευνα κατά ένα μικρό ποσοστό, ώστε να παρακολουθεί τις εξελίξεις των οικονομικών μεγεθών των επιχειρήσεων καθώς και τις μετακινήσεις των ανώτατων στελεχών.

¹ OECD, *Business Tendency Surveys-A handbook*, 2003

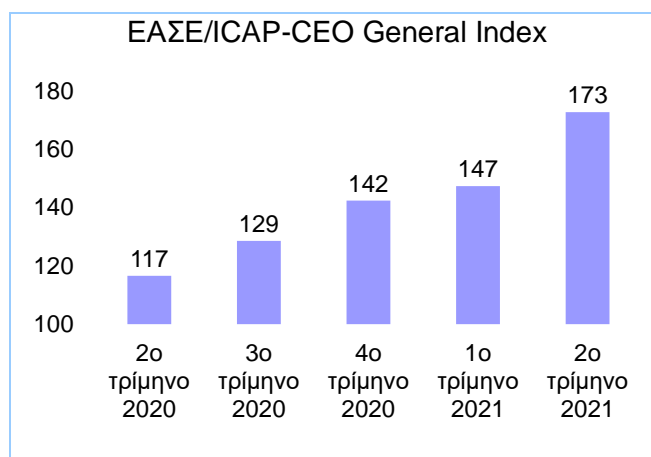
Οι τρέχουσες διεθνείς οικονομικές εξελίξεις και η κατάσταση στην Ελλάδα

Σύμφωνα με τις πρόσφατες εκτιμήσεις της Eurostat κατά το 1^ο τρίμηνο του 2021 το ΑΕΠ των 19 χωρών της ευρωζώνης μειώθηκε κατά -0,3% έναντι του προηγούμενου τριμήνου και των 27 χωρών μελών της Ε.Ε κατά -0,1%². Σε σύγκριση με το 1^ο τρίμηνο του 2020 ο ρυθμός μεταβολής του ΑΕΠ σημείωσε πτώση κατά -1,3% στην ευρωζώνη και -1,2% στην ΕΕ(27). Στις ΗΠΑ ο ρυθμός ανάπτυξης το πρώτο τρίμηνο του 2021 (έναντι του 1^{ου} τριμήνου 2020) διαμορφώθηκε σε +0,4%. Η υψηλότερη μείωση έναντι του αντίστοιχου τριμήνου του προηγούμενου έτους καταγράφηκε στην Πορτογαλία (-5,4%), και ακολούθησαν Αυστρία (-4,5%), Ισπανία (-4,3%), Γερμανία (-3,1%), Ολλανδία (-2,6%), Ελλάδα (-2,3%), Τσεχία (-2,1%), Μάλτα (-2,0%), Βουλγαρία (-1,8%), Κύπρος και Ουγγαρία (-1,6%), Πολωνία (-1,4%), Δανία (-1,3%), Λετονία (-1,2%), Φινλανδία (-1,0%), Κροατία (-0,9%), Ιταλία (-0,8%), Βέλγιο (-0,6%) και η Σουηδία (-0,1%). Η υψηλότερη θετική μεταβολή καταγράφηκε στην Ιρλανδία (+12,8%) και ακολούθησαν Εσθονία (+5,0%), Λουξεμβούργο (+4,9%), Σλοβενία (+2,3%), Γαλλία και Λιθουανία (+1,2%), Σλοβακία (+0,3%) και η Ρουμανία με (0,0%). Για το 2021 σύμφωνα με τις προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής η ανάπτυξη στην Ελλάδα αναμένεται να διαμορφωθεί σε +4,1%³.

Ο δείκτης οικονομικού κλίματος (ESI)⁴ για την ευρωζώνη αυξήθηκε τον Ιούνιο του 2021 σε 117,9 έναντι 100,9 τον Μάρτιο του 2021.

Ο δείκτης οικονομικού κλίματος τον Ιούλιο του 2021.

Το δεύτερο τρίμηνο του 2021 ο γενικός δείκτης οικονομικού κλίματος (ΕΑΣΕ/ICAP-CEO General Index) αυξήθηκε σημαντικά στις 173 μονάδες. Η βελτίωση του δείκτη οφείλεται στην γενικότερη αισιοδοξία από την άρση των περιορισμών στην οικονομική δραστηριότητα που είχαν τεθεί στην προηγούμενη περίοδο και την διαφαινόμενη έξοδο από την ύφεση που προκλήθηκε από την εξάπλωση της

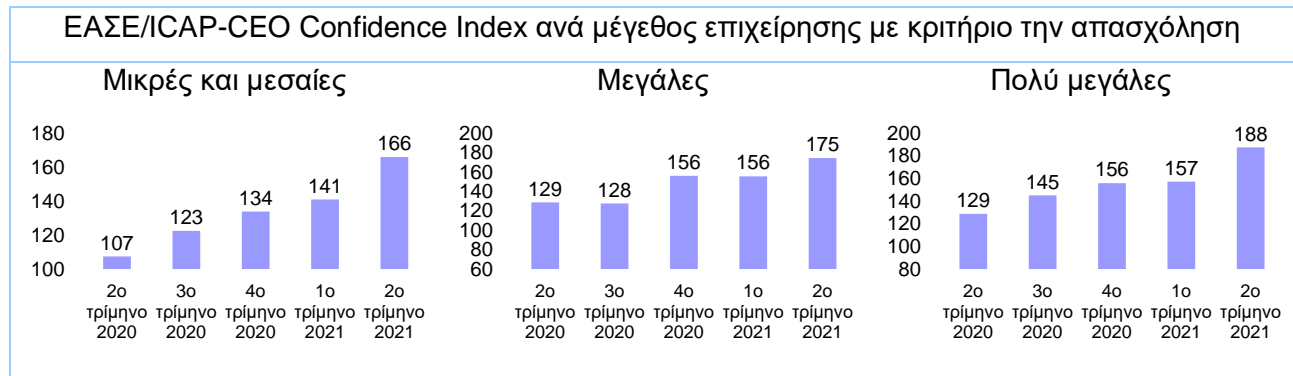
πανδημίας. Η αισιοδοξία ωστόσο που εκφράζουν οι CEOs συγκρατείται λόγω της πιθανότητας εμφάνισης νέου κύματος εξάπλωσης του κορονοϊού και την αβεβαιότητα για λήψη νέων περιοριστικών μέτρων.

² Eurostat, newsrelease euroindicators, 8 June 2021.

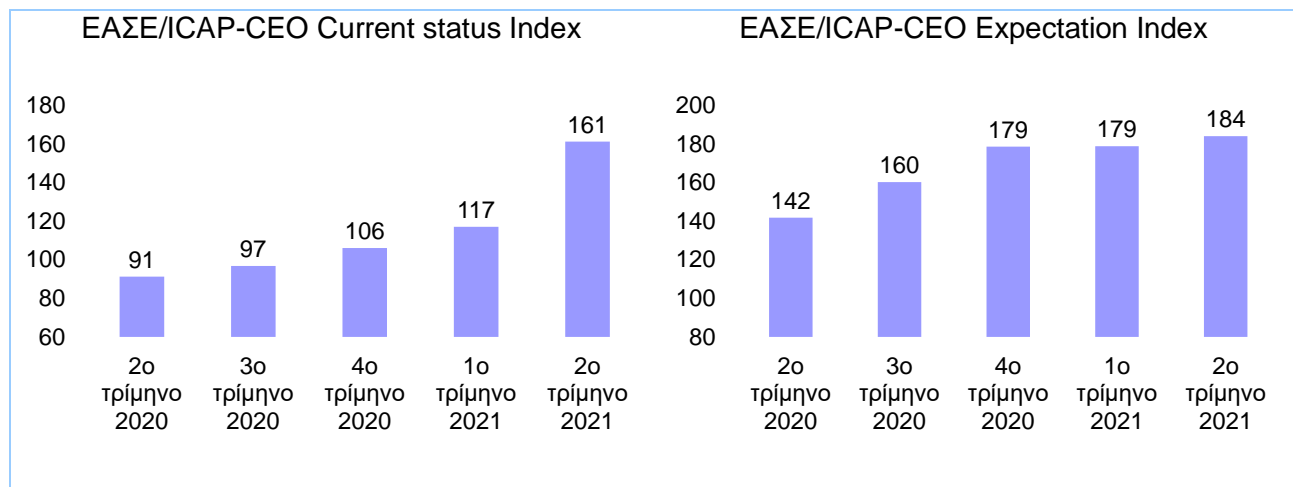
³ European Commission, European Economic Forecast – Spring 2021, May 2021.

⁴ European Commission, Business and consumer survey results for June 2021.

Η ανάλυση των αποτελεσμάτων ανά κατηγορία μεγέθους δείχνει αύξηση του δείκτη σε όλα τα μεγέθη των επιχειρήσεων.

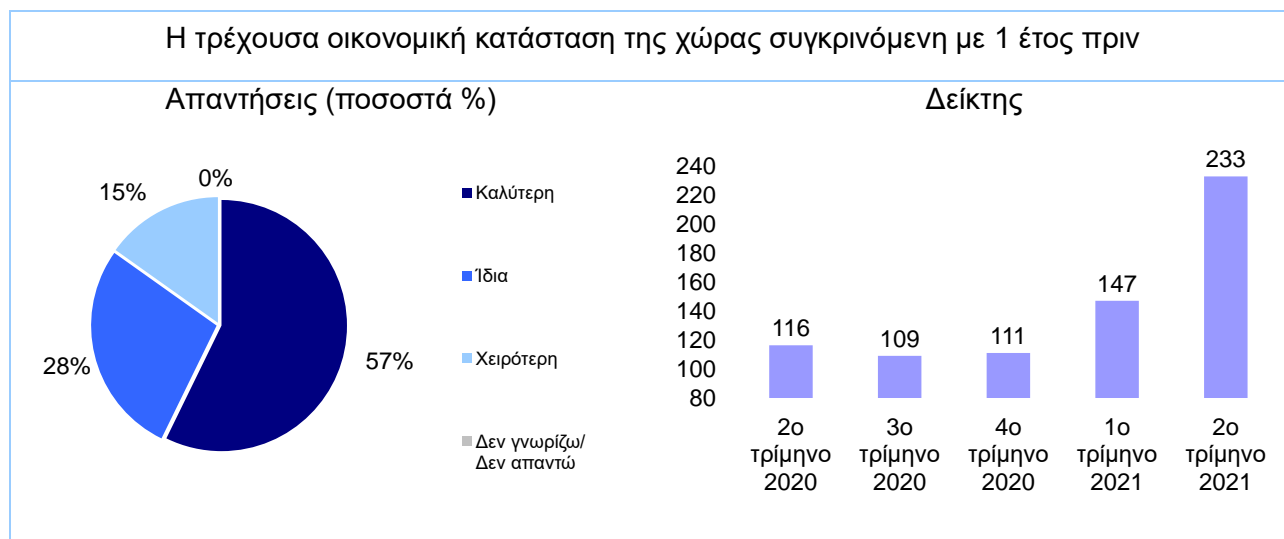

Ο δείκτης τρέχουσας οικονομικής κατάστασης (ΕΑΣΕ-CEO Current status Index) σημείωσε αξιόλογη άνοδο στις 161 μονάδες, ενώ ο δείκτης προσδοκιών (ΕΑΣΕ-CEO Expectation Index) βελτιώθηκε στις 184 μονάδες.

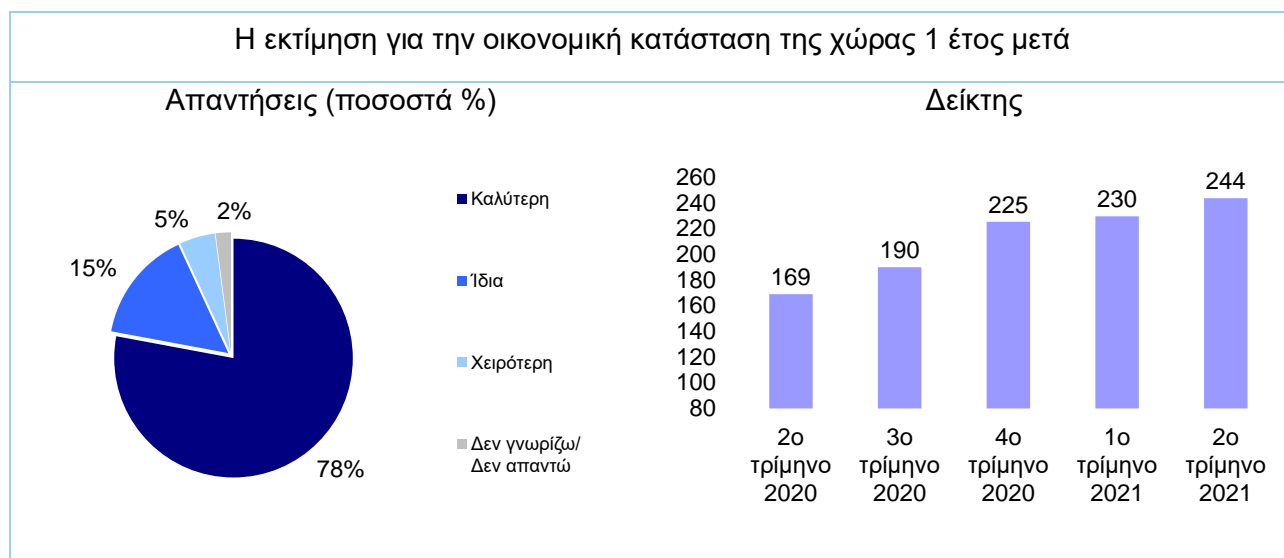

Τα αναλυτικά αποτελέσματα της έρευνας Ιουνίου 2021

Ο δείκτης τρέχουσας οικονομικής κατάστασης της χώρας παρουσίασε σημαντική αύξηση στις 233 μονάδες έναντι 147 το προηγούμενο τρίμηνο. Το ποσοστό των CEOs που δηλώνουν ότι βελτιώθηκε η τρέχουσα οικονομική κατάσταση της χώρας συγκρινόμενη με 1 έτος πριν σχεδόν τετραπλασιάστηκε σε 57% έναντι 15% το προηγούμενο τρίμηνο. Παράλληλα το ποσοστό των CEOs που δηλώνει ότι επιδεινώθηκε η τρέχουσα οικονομική κατάσταση της χώρας μειώθηκε σε 15% έναντι 59% το προηγούμενο τρίμηνο.

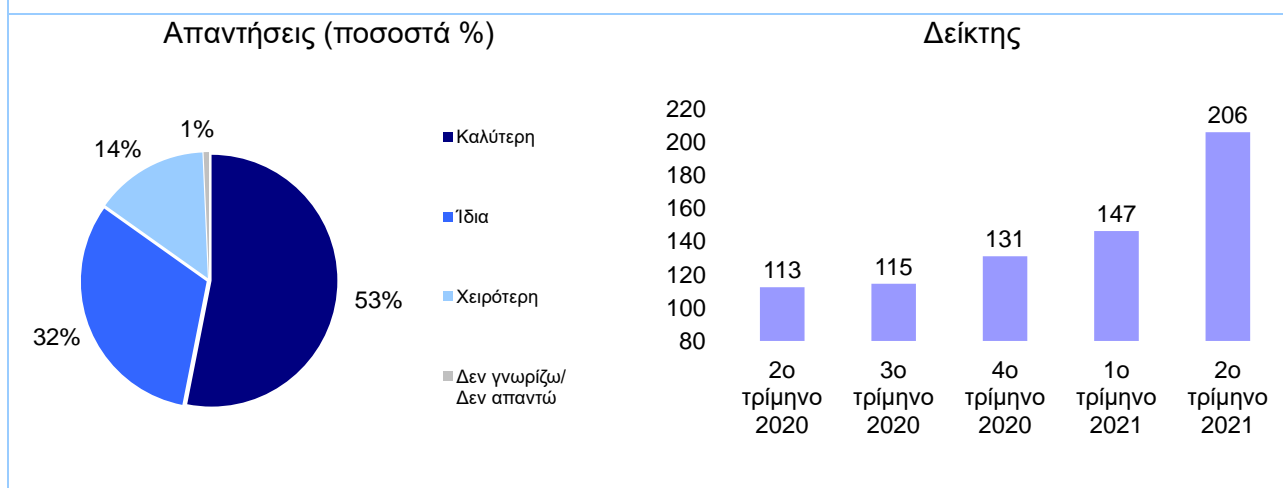

Ο δείκτης πρόβλεψης της οικονομικής κατάστασης της χώρας ένα έτος μετά παρουσίασε άνοδο στις 244 μονάδες έναντι 230 μονάδων το προηγούμενο τρίμηνο. Το ποσοστό των CEOs που εκτιμά ότι η οικονομική κατάσταση της χώρας θα είναι καλύτερη στο επόμενο έτος διαμορφώθηκε σε 78%, ποσοστό που αυξάνεται σε 82% για τους CEOs των επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών.

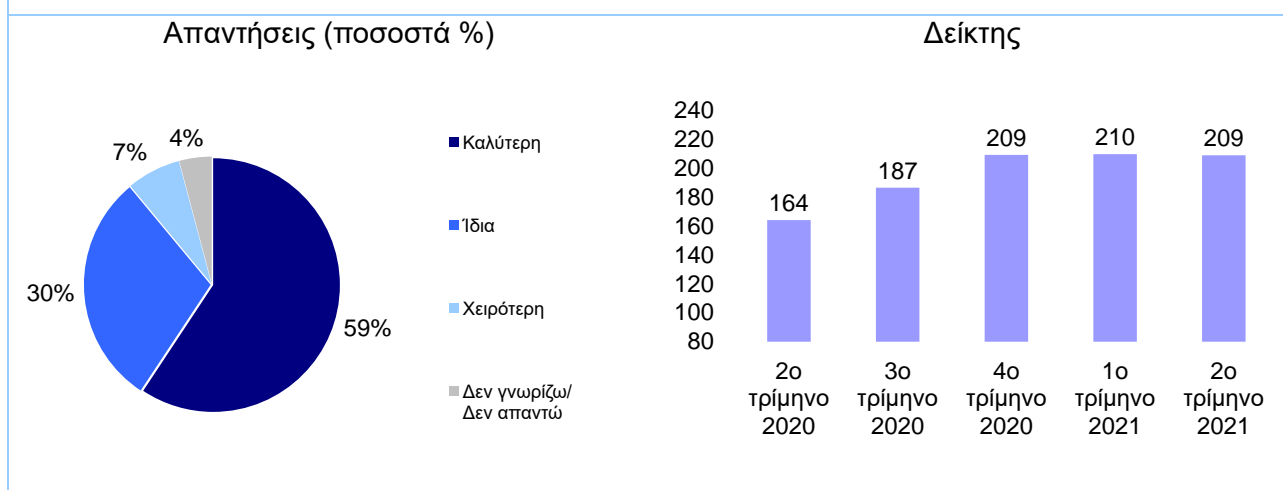
Ο δείκτης της τρέχουσας οικονομικής κατάστασης του κλάδου στον οποίο δραστηριοποιούνται οι επιχειρήσεις αυξήθηκε στις 206 μονάδες έναντι 147 το προηγούμενο τρίμηνο. Το ποσοστό των CEOs που δηλώνουν ότι η τρέχουσα κατάσταση του κλάδου τους είναι καλύτερη σε σχέση με 1 έτος πριν αυξήθηκε σε 53% έναντι 23% το προηγούμενο τρίμηνο, ποσοστό που αυξάνεται σε 65% για τους CEOs των πολύ μεγάλων επιχειρήσεων και 68% για τους CEOs των επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών.

Η τρέχουσα οικονομική κατάσταση του κλάδου δραστηριοποίησης σε σχέση με 1 έτος πριν

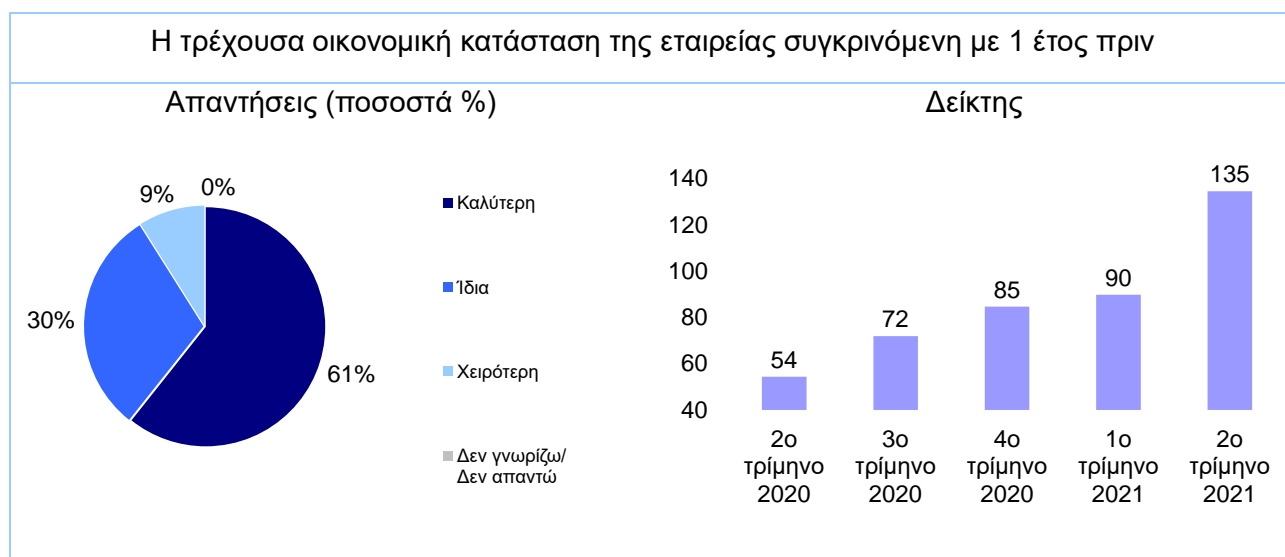

Ο δείκτης προσδοκιών για την οικονομική κατάσταση του κλάδου δραστηριοποίησης παρουσίασε οριακή κάμψη. Το ποσοστό των CEOs που θεωρούν ότι σε ένα χρόνο οι κλάδοι που δραστηριοποιούνται θα είναι σε καλύτερη οικονομική κατάσταση σε σχέση με την τωρινή διαμορφώθηκε σε 59%, ποσοστό που αυξάνεται σε 77% για τους CEOs των επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών.

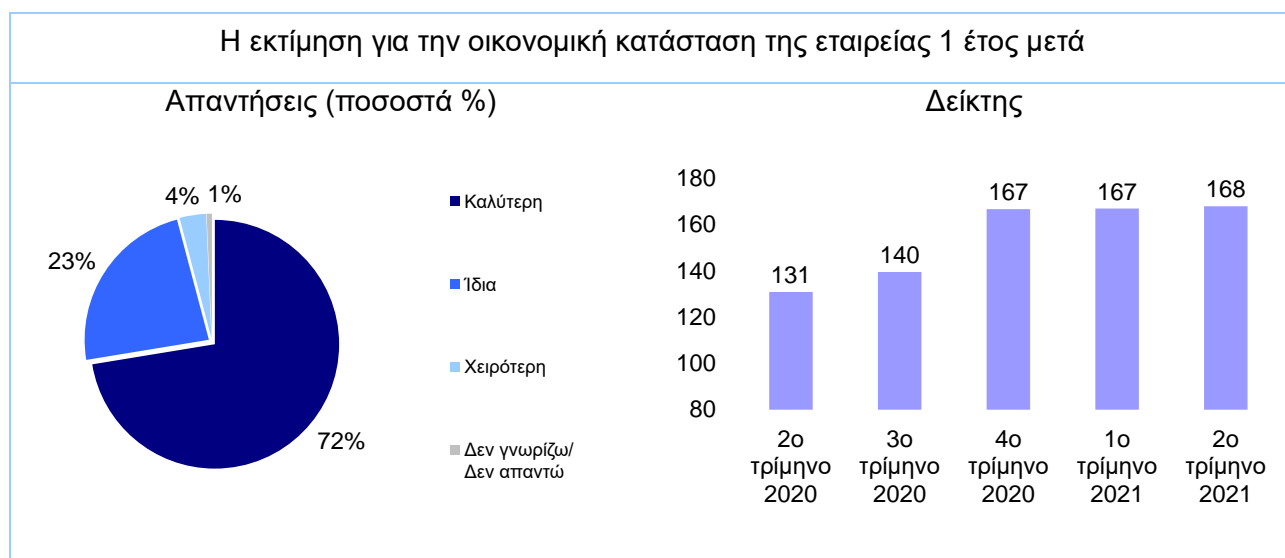
Η εκτίμηση για την οικονομική κατάσταση του κλάδου δραστηριοποίησης 1 έτος μετά

Ο δείκτης τρέχουσας οικονομικής κατάστασης των εταιρειών συνέχισε την ανοδική του πορεία και αυξήθηκε στις 135 μονάδες έναντι 90 μονάδων το προηγούμενο τρίμηνο. Το ποσοστό των CEOs που δηλώνουν ότι η τρέχουσα οικονομική κατάσταση των εταιρειών τους έχει βελτιωθεί σε σχέση με ένα έτος πριν διαμορφώθηκε σε 61%, ποσοστό που αυξάνεται σε 77% για τους CEOs των πολύ μεγάλων επιχειρήσεων.

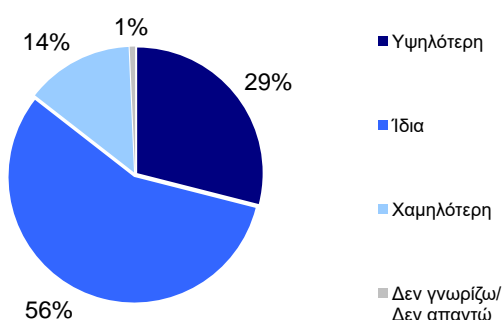
Ο δείκτης προσδοκιών των CEOs για την οικονομική κατάσταση της εταιρείας τους το επόμενο έτος αυξήθηκε οριακά στις 168 μονάδες. Το ποσοστό των CEOs που αναμένει βελτίωση στο επόμενο έτος διαμορφώθηκε σε 72% ποσοστό που αυξάνεται σε 87% για τους CEOs των πολύ μεγάλων επιχειρήσεων.

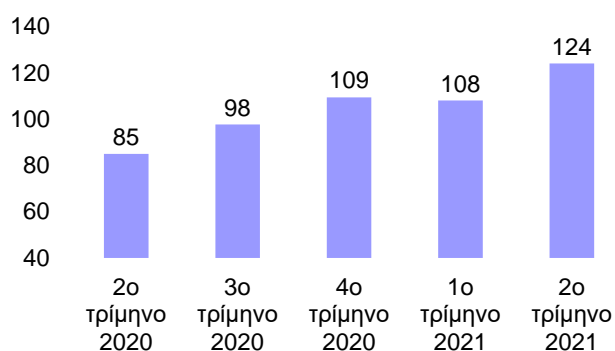
Ο δείκτης τρεχουσών δαπανών για επενδύσεις παγίου κεφαλαίου παρουσίασε άνοδο στις 124 μονάδες έναντι 108 το προηγούμενο τρίμηνο. Το ποσοστό των CEOs που δηλώνουν ότι η τρέχουσα επενδυτική δαπάνη των επιχειρήσεων που διοικούν είναι υψηλότερη σε σχέση με το προηγούμενο έτος διαμορφώθηκε σε 29% ποσοστό που αυξάνεται σε 42% για τους CEOs των πολύ μεγάλων επιχειρήσεων.

Η τρέχουσα δαπάνη για επενδύσεις παγίου κεφαλαίου της εταιρείας σε σχέση με 1 έτος πριν

Απαντήσεις (ποσοστά %)

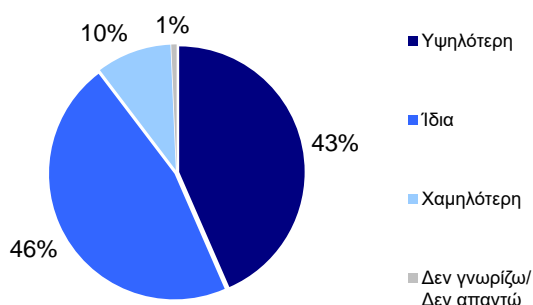
Δείκτης

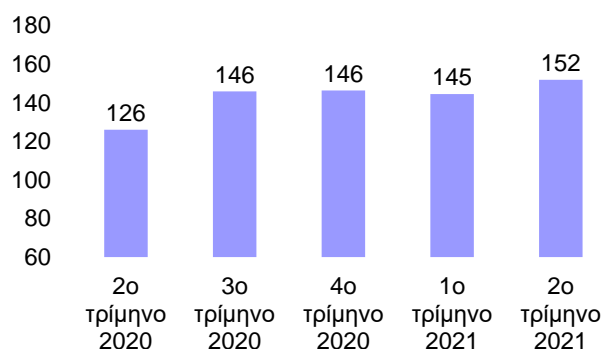
Ο δείκτης επενδυτικών προσδοκιών παρουσίασε βελτίωση στις 152 μονάδες έναντι 145 μονάδων το προηγούμενο τρίμηνο. Το ποσοστό των CEOs που δηλώνουν ότι οι επενδυτική δαπάνη στις επιχειρήσεις τους θα είναι υψηλότερη κατά τον επόμενο χρόνο διαμορφώθηκε σε 43%, μερίδιο που αυξάνεται σε 52% για τους CEOs των επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών.

Η εκτίμηση για την δαπάνη επενδύσεων παγίου κεφαλαίου της εταιρείας 1 έτος μετά

Απαντήσεις (ποσοστά %)

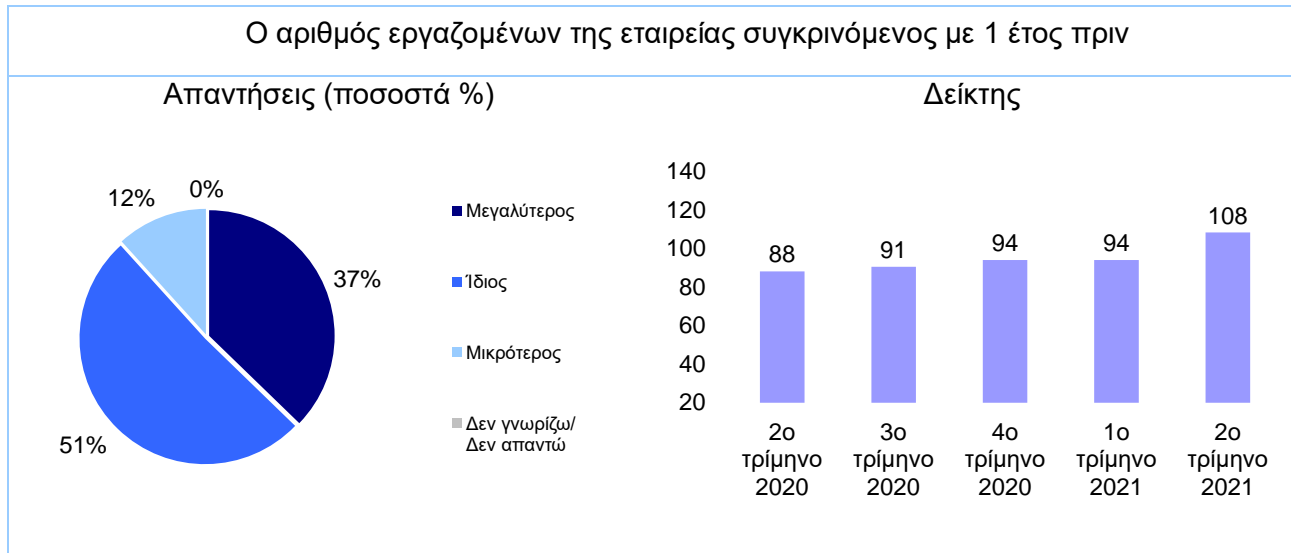

Δείκτης

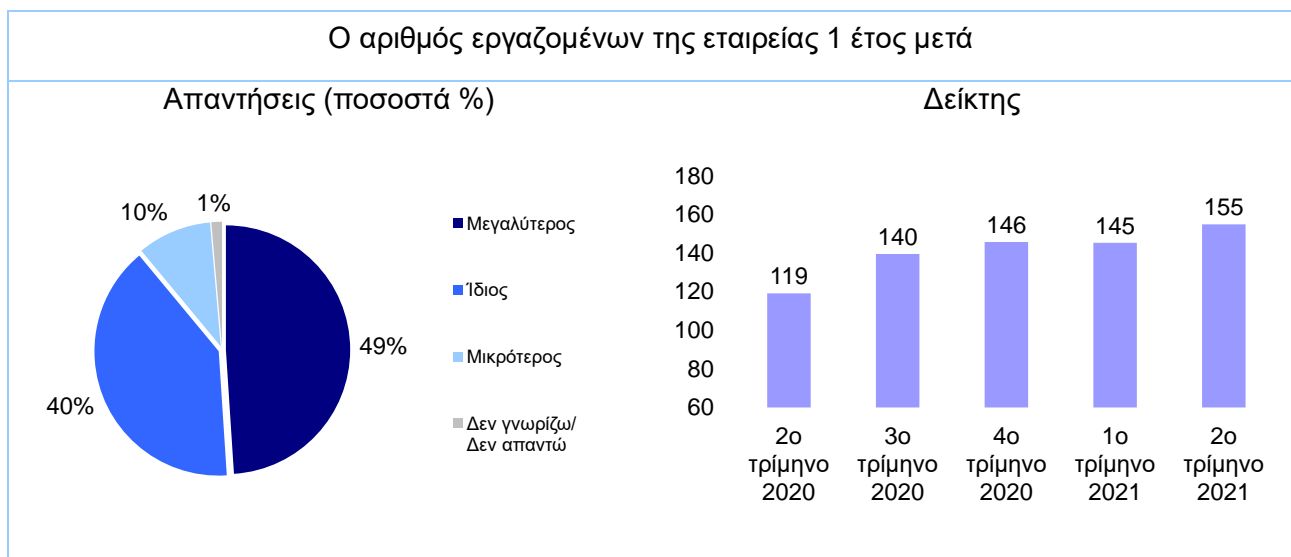

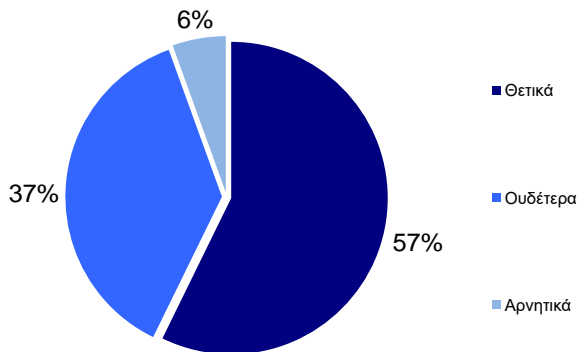
Ο δείκτης τρέχουσας απασχόλησης παρουσίασε άνοδο στις 108 μονάδες. Το ποσοστό των CEOs που δηλώνουν ότι ο αριθμός των εργαζομένων στις επιχειρήσεις που διοικούν είναι μεγαλύτερος σε σύγκριση με ένα έτος πριν διαμορφώθηκε σε 37%, ποσοστό το οποίο είναι αυξημένο σε 45% για τις πολύ μεγάλες επιχειρήσεις και 48% για τις βιομηχανικές επιχειρήσεις.

Ο δείκτης προσδοκιών απασχόλησης αυξήθηκε στις 155 μονάδες έναντι 145 του προηγούμενου τριμήνου. Το μερίδιο των CEOs που δηλώνουν ότι η απασχόληση στις εταιρείες που διοικούν θα είναι αυξημένη 1 έτος μετά ανήλθε σε 49%, ποσοστό που αυξάνεται σε 58% για τις πολύ μεγάλες επιχειρήσεις.

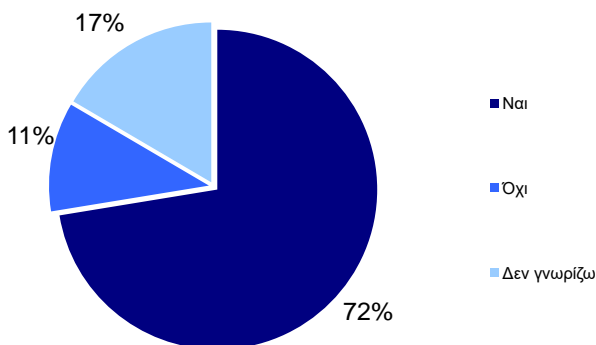
Πώς αξιολογείτε το νέο νομοσχέδιο για τα εργασιακά;

Εκτός των βασικών ερωτήσεων που υποβάλλονται κάθε τρίμηνο στους CEOs, ζητήθηκε επιπλέον η αξιολόγηση τους για το νέο νομοσχέδιο για τα εργασιακά.

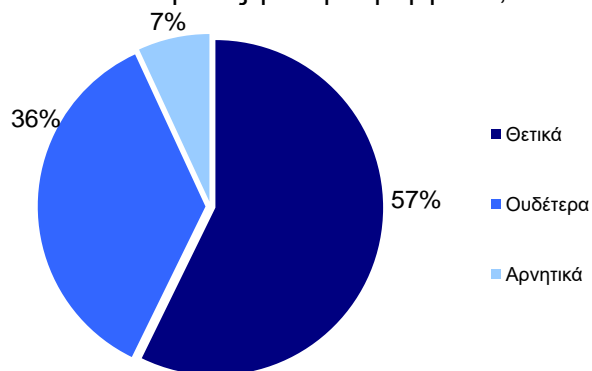
Το 57% των CEOs αξιολογεί θετικά το νέο νομοσχέδιο, ποσοστό που αυξάνεται σε 63% για τους CEOs των εμπορικών επιχειρήσεων. Το 37% το αξιολογεί ουδέτερα και μόνο το 6% το αξιολογεί αρνητικά.

Πιστεύετε ότι χρειάζεται αναδιάρθρωση του νομοθετικού πλαισίου για την εργασία τη δεδομένη χρονική στιγμή;

Οι CEOs ερωτήθηκαν επιπλέον για το αν χρειάζεται αναδιάρθρωση του νομοθετικού πλαισίου για την εργασία τη δεδομένη χρονική στιγμή. Επτά στους δέκα CEOs, αναλογία που αυξάνεται σε εννιά στους δέκα για τους CEOs των πολύ μεγάλων επιχειρήσεων, πιστεύουν ότι αυτή τη χρονική στιγμή χρειάζεται αναδιάρθρωση του νομοθετικού πλαισίου για την εργασία, ενώ μόλις το 11% δηλώνει ότι δεν απαιτείται αναδιάρθρωση του νομοθετικού πλαισίου.

Πώς αξιολογείτε τις ρυθμίσεις που προωθεί το κράτος για την τηλεργασία;

Σχεδόν έξι στους δέκα CEOs αξιολογούν θετικά τις ρυθμίσεις που προωθεί το κράτος για την τηλεργασία μερίδιο που αυξάνεται σε 65% για τους CEOs των πολύ μεγάλων επιχειρήσεων. Παράλληλα το 36% δηλώνει ότι το αξιολογεί ουδέτερα, ενώ μόλις το 7% θεωρεί αρνητικές τις ρυθμίσεις για την τηλεργασία.